

Pracovná skupina pre životné prostredie, 30. novembra 2021

Predsedala Liisa Pietola (FI).

Nová pôdna stratégia EÚ (prezentácia Claudie Olazabalovej, DG ENVI)

Zástupkyňa Komisie uviedla, že prijatie stratégie pre pôdu Komisia avizovala už v stratégii v oblasti biologickej rozmanitosti. Plán iniciatívy bol zverejnený v novembri 2020, Komisia obdržala asi 228 pripomienok. Do verejnej konzultácie bolo zaslaných 1669 príspevkov. Novú pôdnu stratégiu EÚ zverejnila Komisia 17. 11. 2021. Jej cieľom je zvýšiť pôdny uhlík v poľnohospodárskej pôde, boj proti dezertifikácii, obnova degradovanej pôdy a zaistenie zdravých pôdnych ekosystémov do roku 2050. Stratégia vytyčuje konkrétne kroky Komisie aj členských štátov - niektoré kroky budú dobrovoľné, niektoré právne záväzné. Naplnenie cieľov bude podporované výskumom a inováciami, na to sa využije najmä klaster 6 rámcového programu Horizont Európa. Významnú úlohu bude mať aj nová misia Dohoda o pôde pre Európu (A Soil Deal for Europe), ktorá by mala pomôcť vytvoriť harmonizovaný rámec EÚ pre monitorovanie a podávanie správ o pôde. Ďalšie potrebné údaje o stave pôdy útvárom Komisie poskytuje EÚ observatórium pôdy. Nová pôdna stratégia bude takisto naviazaná na ostatné politiky a iniciatívy Komisie.

Diskusia:

ES reprezentant sa informoval na potenciál ekologických hnojív, DE reprezentant vyjadril názor, že stratégia postráda nástroje na zamedzenie spotrebovania pôdy v súvislosti s jej záborom, ďalší DE reprezentant chcel vedieť presnú definíciu termínov *ochrana pôdy* a *zdravá pôda* a čo všetko ohľadom toho nemôže byť rozhodnuté na EÚ úrovni.

Zástupkyňa Komisie v reakcii uviedla, že spolu s JRC analyzujú nové metódy a alternatívne produkty k chemickým hnojivám dostupným na trhu. K problematike zaberania pôdy spomenula, že Komisia v rámci novej legislatívy bude od členských štátov žiadať zasielanie informácií o zábore pôdy a k ochrane pôdy uviedla, že pravdepodobne nebude možné stanoviť napr. rovnakú objemovú vlhkosť naprieč celou EÚ, ale budú vyvinuté kľúčové indikátory na stanovenie celkového obrazu stavu pôdy, a to na základe budúcich diskusií.

Zároveň potvrdila, že uhlíkové poľnohospodárstvo bude odmeňovať poľnohospodárov za sekvestrovaný uhlík a k dezertifikácii doplnila, že jedným z opatrení bude výber najvhodnejších plodín, čo bude musieť zohľadňovať aj SPP.

Velké šelmy (prezentácia Thomasa Sancheza, C-C)

Sekretariát informoval o rokovaní 29. 11. 2021 so zástupcami DG AGRI a DG ENVI o problematike strát chovateľov hospodárskych zvierat spôsobených veľkými šelmami. Komisii prezentovali nasledovnú situáciu v členských štátoch:

AT: v roku 2021 potvrdená 30-členná svorka vlkov, stabilná populácia medvedov a rysov, 3-4 šakalov zlatých. Počet útokov na hospodárske zvieratá rastie: v 2018 bolo zabitých 150

zvierat, v 2021 415, kompenzácie za posledné 4 roky uhradené vo výške 321 941 EUR.

BE (Valónsko): potvrdený výskyt vlkov, za 4 roky hlásených 130 útokov, kompenzácie za rok 2021 uhradené vo výške 7 000 EUR.

BE (Flámsko): potvrdená 10-členná svorka vlkov, v roku 2021 zabitých 250 zvierat.

DK: aktuálne 15 vlkov, počet útokov rastie, kompenzácie za rok 2019 v sume 33 200 EUR.

FI: cca 350-400 vlkov, 2 700 medvedov, 2 200 rysov. Celkové finančné straty v roku 2020 vyčíslené na 326 000 EUR (bez započítania strát u sobov, ktoré dosiahli 9,4 mil. EUR).

DE: počet útokov narastá, v roku 2020 celkové straty 800 294 EUR.

IT: vlkov asi 2 000, krížia sa s domácimi psami a strácajú plachosť. Kompenzácie sú nedostatočné.

LV: stabilná populácia 1 000 vlkov, ich odlov je povolený, počet útokov však rastie.

NL: v roku 2020 potvrdených 94 útokov vlkov, celkové straty 75 000 EUR.

SI: za posledných 10 rokov sa počet vlkov strojnásobil, medvedov zdvojnásobil, zvieratá strácajú plachosť.

ES: v 2020 hlásených 4 413 útokov šeliem, zabitých 9 872 hospodárskych zvierat, vyplatených 2,5 mil. EUR kompenzácií. Nedávno bola prijatá nová legislatíva zakazujúca lov vlkov.

SE: vyčíslenie strát za rok 2020 cca 220 000 EUR (bez započítania strát u sobích stád).

PL: nárast počtu vlkov, napriek spôsobeným škodám je chránený. Je však aj zdrojom prenosu AMO do oblastí, kde zatiaľ nákaza nie je.

Sekretariát uviedol, že trend je všade rovnaký - narastajúce populácie vlkov, nárast počtu útokov na hospodárske zvieratá a rastúce výšky strát chovateľov. Podľa C-C treba prijať spravodlivý systém kompenzácií za straty spôsobené veľkými šelmami, finančne podporiť aj preventívne opatrenia a revidovať smernicu o ochrane prírodných biotopov. Zástupcovia DG AGRI informácie C-C ocenili, ale podľa zástupcov DG ENVI aktuálne netreba meniť súčasnú legislatívu a aj finančné nástroje sú podľa nich dostatočné.

Aktualizované informácie o ciele obnovy prírody

Európska komisia by mala ešte v decembri 2021 predložiť návrh právne záväzných cieľov v oblasti obnovy narušených ekosystémov. Členské štáty budú musieť prijať národné plány na obnovu prírody, v ktorých opíšu, aké špecifické ciele plánujú dosiahnuť a pomocou akých špecifických opatrení. Komisia počíta s tým, že prípravy a schvaľovanie plánov môže trvať až 3 roky.

Aktualizované informácie o iniciatíve na podporu uhlíkového poľnohospodárstva a

LULUCF

Sekretariát informoval o plánovanom zverejnení akčného plánu na podporu uhlíkového poľnohospodárstva dňa 14. 12. 2021. Sekretariát má k dispozícii uniknutú verziu dokumentu, v januári plánuje rokovanie so zástupcami DG AGRI a DG CLIMA. Uhlíkové poľnohospodárstvo má byť nový obchodný model, ktorý bude odmeňovať postupy hospodárenia s pôdou vedúce k zvýšeniu sekvestrácie uhlíka v živej biomase, pôde alebo mŕtvej organickej hmote. Finančne má byť uhlíkové poľnohospodárstvo podporované prostriedkami SPP aj štátnymi podporami. V rámci balíka Fit for 55 navrhuje Komisia aj revíziu nariadenia LULUCF prijatého v roku 2018, aby sa zvýšilo čisté pohlcovanie uhlíka v odvetví využívania pôdy a lesníctva, a také, aby sa zjednodušilo započítanie na dosiahnutie klimaticky neutrálnej EÚ do roku 2050.

Predseda júca na záver zdôraznila potrebu prijatia jasných a férových definícií a pravidiel. Rovnako je potrebné viac výskumu týkajúceho sa pôdy a faktorov ovplyvňujúcich emisie uhlíka.

Aktualizované informácie o legislatívnom rámci pre udržateľnosť potravinových systémov a označovaní udržateľnosti

V stratégii F2F Komisia avizovala predloženie legislatívneho rámca pre udržateľný potravinový systém, zverejnila plán spolu s počiatočným posúdením dopadov, ku ktorému už sekretariát zaslal svoje stanovisko. Na prelome roku by mala byť vyhlásená 12-týždňová verejná konzultácia, neskôr cielené konzultácie a legislatívny návrh by mal byť zverejnený na konci roka 2023. Riadny legislatívny proces prebehne v 1. alebo 2. štvrtroku 2024. Komisia vo svojom počiatočnom posúdení dopadov zvažuje 4 možnosti:

- zachovať súčasný prístup
- dobrovoľný prístup, iba odporúčania na podporu prechodu
- právny rámec na úrovni EÚ, ale iba posilňujúci súčasné právne predpisy
- nový komplexný legislatívny rámec udržateľnosti potravinového systému, ktorý bude slúžiť ako základ pri posudzovaní prvkov udržateľnosti iných právnych predpisov EÚ (preferovaný variant DG SANTE)

C-C nepreferuje žiadnu zo 4 možností, ale zdôrazňuje nutnosť prijatia jasných a presných definícií, žiada zaistenie bezpečnosti potravín, zohľadnenie obchodných aspektov, dodatočných nákladov a ich spravodlivé rozloženie a prijatie trhovo orientovaného prístupu. V oblasti vyznačovania údajov týkajúcich sa udržateľnosti na potravinárskych výrobkoch bude sekretariát presadzovať zahrnutie všetkých 3 pilierov udržateľnosti (ekonomický, ekologický, sociálny) s určitou mierou flexibility medzi nimi. V decembri prebehne ďalšie rokovanie sekretariátu so zástupcami DG SANTE.

Aktualizované informácie o nových genomických technikách

Sekretariát uviedol, že nové genomické techniky majú potenciál prispieť k udržateľnejšiemu potravinovému systému v rámci cieľov EZD, aktuálne sa na ne vzťahujú právne predpisy EÚ o GMO. Dňa 29. 4. 2021 Komisia zverejnila štúdiu o nových genomických technikách, zo záverov ktorých plynie, že súčasné právne predpisy o GMO z roku 2001 nie sú použiteľné na

niektoré nové genomické techniky a ich produkty a je potrebné prispôbiť sa vedeckému a technickému pokroku. Preto Komisia zahájila politickú iniciatívu s cieľom navrhnúť právny rámec pre rastliny, potravinárske a kŕmne produkty získané cieľenou mutagenézou a cisgenézou. Komisia zverejnila plán tejto iniciatívy spolu s počiatočným posúdením dopadov. V druhom štvrtroku 2022 prebehne verejná konzultácia, v rámci C-C sa problematikou zaoberá pracovná skupina pre osivá.

Aktualizované informácie o smernici o udržateľnom používaní pesticídov (2009/128/ES)

Sekretariát informoval o príspevkoch C-C k revízii smernice o udržateľnom používaní pesticídov, ktoré sú k dispozícii na portáli AgriInfo pod referenčnými číslami PHY(21)2281 a PHY(21)4132. Predseda skupiny C-C pre fytozdravotnú problematiku referoval o svojej účasti na 3. workshope Komisie k zhodnoteniu udržateľného používania pesticídov (smernica 2009/128/ES) a posúdeniu dopadov prípadnej revízie smernice. Vo svojom príspevku reagoval na výsledky externej štúdie Arcadia/Ramboll, uviedol, že je vo vlastnom záujme poľnohospodárov používať pesticídy bezpečne. Poľnohospodári musia zaistiť dostatok potravín, pričom pracujú v otvorenom prostredí za veľmi často sa meniacich klimatických podmienok, často čelia výskytu škodcov, ktorí ovplyvňujú produkciu. Vyjadril podporu harmonizácii implementácie EÚ legislatívy týkajúcej sa udržateľného používania pesticídov. Keďže v každom štáte existujú rôzne typy poľnohospodárskych systémov a problémov, štáty samy by mali rozhodovať o spôsobe naplnenia požiadaviek Komisie. Za kľúčové označil výskum, vzdelávanie, precízne poľnohospodárstvo a dostatočné financovanie.

COP26

Sekretariát C-C sa zúčastnil na konferencii COP26 v Glasgowe, priestor poskytnutý poľnohospodárom na nej bol však minimálny. Počas COP27 v Egypte by účasť zástupcov poľnohospodárov mala byť posilnená.